

IEVADRAKSTS

ECB Padome 2005. gada 7. aprīļa sanāksmē nolēma nemainīt minimālo pieteikuma procentu likmi Eurosistēmas galvenajām refinansēšanas operācijām (2.0%). Arī aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas procentu likme netika mainīta (attiecīgi 3.0% un 1.0%).

Padome pamatā nav mainījusi savu vērtējumu par cenu stabilitātes riskiem vidējā termiņā. Līdz šim nav nekādu būtisku liecību par iekšzemes inflācijas spiediena veidošanos euro zonā. Tāpēc Padome nemainīja galvenās ECB procentu likmes. Gan nominālās, gan reālās procentu likmes ir ārkārtīgi zemas un turpina veicināt ekonomisko aktivitāti. Tomēr vidējā termiņā saglabājas augšupvērsti cenu stabilitātes riski, un tāpēc joprojām ļoti svarīgi ievērot piesardzību.

Attiecībā uz Padomes novērtējuma pamatā esošo tautsaimniecības analīzi jaunākie dati un apsekojumu rādītāji saistībā ar ekonomisko aktivitāti bijuši pretrunīgi. Kopumā tie liecina, ka īstermiņā mērenā tempā turpināsies tautsaimniecības izaugsme un pagaidām nekas skaidri nenorāda, ka tās pamatā esošā dinamika būtu kļuvusi spēcīgāka.

Arī tālākā nākotnē joprojām saglabāsies nosacījumi turpmākai mērenai tautsaimniecības izaugsmei. Globālā izaugsme joprojām ir pārlicinoša un rada labvēlīgu vidi euro zonas eksportam. Attiecībā uz iekšējiem faktoriem gaidāms, ka ļoti labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, augoša peļņa un uzņēmējdarbības efektivitātes kāpums arī turpmāk veicinās ieguldījumus. Patēriņam vajadzētu pieaugt atbilstoši reāli izmantojamo ienākumu pieaugumam. Taču vienlaikus ilgstoši augstās naftas cenas rada lejupvērstus riskus, kas apdraud izaugsmi.

Attiecībā uz patēriņa cenām saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi martā SPCI gada inflācija bija 2.1% (tāda pati kā februārī). Iespējams, nākamajos mēnešos gada inflācija saglabāsies nedaudz augstāka par 2%, lai gan precīzais rādītājs lielā mērā būs atkarīgs no naftas cenu attīstības. Līdz šim nav bijis būtisku pierādījumu, ka tālākā nākotnē euro zonā veidotos iekšzemes inflācijas spiediens. Algu kāpums pēdējos ceturkšņos joprojām bijis ierobežots, un, ņemot vērā mēreno tautsaimniecības izaugsmes tempu un vājo darba tirgu, jādoma, ka šī tendence pagaidām saglabāsies.

Tomēr joprojām pastāv augšupvērsti cenu stabilitātes riski. Ņemot vērā nesenos naftas cenu kāpumus, arī turpmāk pats svarīgākais ir nepieļaut algu un cenu attīstības izraisīto netiešo seku izpausmes visā tautsaimniecībā. Ir īpaši nozīmīgi, lai sociālie partneri šajā ziņā pildītu tiem uzticētos pienākumus. Turklāt uzmanīgi jāseko ilgtermiņa inflācijas gaidu attīstībai.

Tālāku ieskatu cenu attīstības perspektīvā (vidējā un ilgākā termiņā) sniedz monetārā analīze. Lai gan jaunākie dati par monetāro attīstību un kredītiem liecina, ka monetārās ekspansijas temps kļuvis nedaudz mērenāks, tie apstiprina, ka dominējošais spēks joprojām ir zemo procentu likmju stimulējošā ietekme. Turklāt tas, ka monetārās dinamikas pamatā joprojām galvenokārt ir likvidākās sastāvdaļas, norāda, ka likviditātes pārpalikums vidējā termiņā un ilgtermiņā var radīt augšupvērstu inflācijas spiedienu. Piedevām spēcīgais monetārais pieaugums un kredītu atlikuma kāpums liecina, ka uzmanīgi jāseko, vai dažos euro zonas reģionos neveidojas ar kraso mājokļu cenu pieaugumu saistīti riski.

Apkopojot sacīto, tautsaimniecības analīze apstiprina, ka iekšzemes inflācijas spiediens joprojām ir ierobežots, tomēr vidējā termiņā saglabājas augšupvērsti cenu stabilitātes riski, kam uzmanīgi jāseko. Salīdzinājums ar monetārās analīzes rezultātiem apstiprina, ka joprojām jāievēro piesardzība attiecībā uz šādu risku īstenošanos.

Runājot par fiskālo politiku, jaunākā informācija liecina par pretrunīgu situāciju un joprojām rada bažas. Lai gan dažās euro zonas valstīs valsts finanses joprojām ir stabilas un citās lēni norisinās fiskālā konsolidācija, vairākās valstīs fiskālā perspektīva rada satraukumu, jo nav paredzams, ka nesabalansētība varētu mazināties, kā tika plānots agrāk, un dažos gadījumos pat tiek prognozēta tās pastiprināšanās.

Ņemot vērā to, ka nepiemērotu konsolidācijas stratēģiju un to īstenošanas trūkumu dēļ pagātnē bijis grūti panākt atbilstību Stabilitātes un izaugsmes paktam, tagad ir būtiski, lai konsolidācijas plāni būtu vērienīgi un tiktu pilnībā īstenoti. Vienlīdz svarīgi, lai Eiropas Komisija un ECOFIN Padome stingri izpildītu jauno vienošanos par Pakta īstenošanu, tādējādi atjaunojot uzticību šim pamatdokumentam. Padome vēlētos arī atkārtoti uzsvērt nepieciešamību turpināt īstenot fiskālās un strukturālās reformas, kas vairo valsts finanšu stabilitāti un ticību visu dalībvalstu izaugsmes perspektīvām.

Attiecībā uz strukturālajām reformām euro zonā Padome atzinīgi novērtē prezidentvalsts secinājumus Eiropadomes sanāksmē Briselē 2005. gada 22. un 23. martā, kuros norādīts, ka "ir svarīgi nekavējoties atsākt Lisabonas stratēģijas īstenošanu un par prioritāti noteikt izaugsmi un nodarbinātību". ES valstīm steidzami jāveicina jauninājumi un cilvēkkapitāla veidošanās, jāizveido uzņēmējdarbībai labvēlīgāka regulējošā vide, jāpaātrina tirgus liberalizācija un jāpalielina darba tirgus elastība.

Tagad uzmanība jāpievērš šīs reformu programmas īstenošanai. Lai strukturālajām reformām būtu maksimāli pozitīvi rezultāti – gan izaugsmes potenciāla kāpums vidējā termiņā, gan patērētāju un uzņēmumu konfidences uzlabošanās īstermiņā –, ir būtiski novērst pašlaik vērojamas atšķirības to ieviešanā.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti trīs raksti. Pirmajā rakstā skaidrots aktīvu cenu spekulatīvā kāpuma un monetārās politikas jautājums. Otrajā rakstā aplūkota euro zonas valstu, ASV un Japānas galveno makroekonomisko rādītāju statistiskā salīdzināmība. Visbeidzot, trešajā rakstā apskatīti ESCB-CESR vērtspapīru klīringa un norēķinu standarti Eiropas Savienībā.